

Dana Němcová, roz. Valtrová (*14. ledna 1934 v Mostě)

Dana Němcové se narodila v severočeském Mostě v tehdejších Sudetech, což významně ovlivnilo její dětství. Rodina se totiž musela před německým zábohem přestěhovat do vnitrozemí. Ve východních Čechách poté paní Němcová prožila celou válku. Zažila zde také osvobození Rudou armádou na jaře 1945. Po květnové revoluci se rodina Němcových vrátila zpět do pohraničí. Dana Němcová vzpomínala, jak moc se život v této oblasti po válce změnil. Jako dospívající dívka a středoškolačka prožila plíživý nástup komunistické moci po únoru 1948. V těžkých dobách totality na počátku 50. let, v době vrcholících politických procesů, úspěšně odmaturovala. Poté nějaký čas pracovala jako učitelka na základní škole. Právě negativní zážitky z tohoto období významně ovlivnili její budoucí život.

V roce 1953 začala studovat psychologii na pražské Univerzitě Karlově, kde se seznámila se svým budoucím manželem, psychologem, filozofem a katolickým myslitelem Jiřím Němcem. Svatbu měli v červenci 1955, z tohoto svazku později vzešlo 7 dětí. Společně se svým mužem prožívali v 60. letech 20. století období relativní svobody a lehkého optimismu. Přesto zůstávali opatrní, stále si byli vědomi toho, že moc Sovětského svazu vůči svým satelitům je všudypřítomná. Jak se ukázalo, příliš se nemýlili. V noci z 20. na 21. srpna 1968 vpadlo do Československa 5 „spřátelených armád“ Varšavské smlouvy. Němcovi se ještě v létě 1968 rozhodli pro emigraci a odjeli do Rakouska. Zde čekali, jak se situace vyvine, zda dojde k zatýkání a novým procesům. Nedošlo – a oni se záhy vrátili domů.

Začala postupná normalizace poměrů v Československu. Němcovi ale toužili žít svým vlastním životem, nezávisle na komunistickém režimu. Počátkem sedmdesátých let se sblížili s lidmi z českého undergroundu. Proto byla paní Němcová i její manžel Jiří mezi prvními, kteří se rozhodli podepsat Chartu 77, poté, co začal soudní proces s kapelou The Plastic People of the Universe. Odpověď režimu na sebe nenechala dlouho. Neustálý dohled Státní bezpečnosti, výslechy, vyhazov z práce, věznění. Přesto paní Němcová neztrácela sílu k další činnosti. Již roku 1978 spoluzakládala Dana Němcová Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS).

I po listopadu 1989 zůstávala paní Němcová stále aktivní, v povelučních letech byla zvolena poslankyní federálního shromáždění, kde zažila nekonečné tahanice kolem rozdělení společného státu. Roku 1990 obdržela cenu mezinárodního mírového hnutí Pax Christi, o osm let později jí byla udělena prezidentská medaile Za zásluhy a roku 2000 rakouská Středoevropská cena. Roku 2013 se paní Dana Němcová stala držitelkou Ceny Paměti národa.